

GORNITZKY
— 80 Years of Excellence —

G-COMPETITION

יולי 2020

בית הדין לתחרות: הנחות מטרה עלולות לפגוע בתחרות

לראשונה מזה שני עשורים הובאה לפתחו של בית הדין לתחרות סוגיה תחרותית שעניינה מתן הנחות ללקוחות בכפוף לעמידה ביעדי רכישה, במקרה של ספק שהוא בעל מונופולין ("הנחות מטרה" או "הנחות יעדים"). מדובר אמנם בסוגיה ידועה בדיני התחרות, אולם היישום שלה בישראל נדיר למדי. המקרה הקודם שעסק בו בית הדין לתחרות היה בעניינו של העיתון ידיעות אחרונות, בסוף שנות ה-90.

הפעם, דן בית הדין לתחרות בערר אשר הוגש על ידי נמל אשדוד בע"מ על החלטת הממונה על התחרות להטיל על נמל אשדוד עיצומים כספיים בסך של 9 מיליון ₪, עקב כך שקבע בהסכמים עם יבואני רכבים הנחות מטרה עבור פריקת כלי רכב בנמל. עיצומים כספיים בסכומים של עשרות אלפי שקלים הוטלו על נושאי משרה בנמל אשדוד, שהיו אף הם צד לערר.

החלטת בית הדין שפורסמה לאחרונה מחדדת את הסוגיה ומתווה את הכללים לבחינה של הנחות מטרה בראי דיני התחרות, ומכאן חשיבותה.

הנחת מטרה מהי?

בית הדין לתחרות הגדיר הנחת מטרה כהנחה הניתנת ללקוח באופן אינדיבידואלי בהגיעו ליעד שהציב לו הספק באופן אישי, על כל הכמות הנרכשת. לדברי בית הדין, הנחת מטרה יוצרת אצל הלקוח, על כרחו, "נאמנות" לספק עד הגיעו ליעד שהוצב לו על ידי הספק.

במקרה של ספק הנהנה ממעמד מונופוליסטי (כתוצאה מנתח שוק גבוה או מכוח שוק שיש לאותו ספק), החשש התחרותי הוא שבעל המונופולין מנצל את כוחו כך שהנחת המטרה תציב ללקוח יעד המכוון לכך שהלקוח ירכוש את מרבית או את כל צרכיו באופן בלעדי מהספק, כדי למנוע מספק מתחרה להציע הצעה שוות ערך ללקוח.

באילו מקרים חל איסור על מתן הנחות מטרה?

סעיף 29א. לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, אוסר על בעל מונופולין לנצל את מעמדו בשוק באופן העלול להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור. בית הדין לתחרות קבע, כי המבחן המתאים ליסוד הפגיעה לפי סעיף זה הוא מבחן ההסתברות ("עלילות") לפגיעה ממשית בתחרות או בציבור. לפי בית הדין, המבחן הכלכלי המתאים לצורך בחינת ההסתברות ייקבע בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה, אולם השאלה שצריכה להישאל היא האם להנחת המטרה יש תועלת כלכלית משמעותית לבד מדחיקת מתחרים, והאם ממאפייני ההנחה ניתן להסיק אם שיטת ההנחה שנוקטה חורגת מתחרות לגופו של עניין ואם היא עלולה להקשות על מתחרה להתחרות באופן ענייני, אם לאו. ככלל, קבע בית הדין, כי הנחת מטרה שיש לה תועלת כלכלית משמעותית במסגרת תחרות לגופו של עניין יכולה להיות מוצדקת. כמו כן, קבע בית הדין, כי אין צורך להוכיח פגיעה בתחרות או בציבור בפועל לצורך עמידה במבחן העלילות לפגיעה בתחרות.

המקרה של נמל אשדוד

במקרה של נמל אשדוד קבע בית הדין, כי נמל אשדוד הוא בעל מונופולין בשוק פריקת רכבים המיובאים מאירופה וארה"ב בכל אחד משלושת קווי הספנות - נפטון, יורומד ואדריאטי. עוד נקבע, שנמל אשדוד התנה מתן הנחות ליבואני רכב בתעריפים שהוא גובה עבור ניטול ואחסון, בעמידה של היבואנים ביעדים כמותיים של פריקת רכבים בשטחו. יעדי הפריקה נקבעו באופן אינדיבידואלי לכל יבואן, במרבית המקרים בהיקף הקרוב למלוא כמות היבוא הצפויה, והם שיקפו שאיפה לבלעדיות. כמו כן, ההנחה הותנתה בעמידה ביעדי הפריקה, באופן שהזכות לקבלת ההנחה התגבשה באופן רטרואקטיבי. בנוסף, ההסכמים כללו התחייבות לסודיות, כך שנאסר על היבואן להציג כלפי צדדים שלישיים את תוכנם. בית הדין לתחרות קבע שלא הוכחה תועלת כלכלית משמעותית אחרת להנחות המטרה, במסגרת תחרות לגופו של עניין, וכי מדובר בשיטת הנחות שהונהגה על מנת להקשות על נמל חיפה להתחרות בשוק. בהתאם, מסקנת בית הדין היא שנמל אשדוד ניצל את מעמדו המונופוליסטי לרעה. בסיכומו של דבר הפחית בית הדין לתחרות את גובה העיצום הכספי שהטיל הממונה על התחרות, מסך של 9 מיליון ₪ לסך של 3,460,000 ₪, בעיקר לאור קביעתו שהממונה על התחרות העריך ביתר את פוטנציאל הפגיעה הנובע ממתן הנחות המטרה. לקריאת פסק הדין המלא בעניין נמל אשדוד, אנא לחצו [כאן](#).

שימת ליבכם כי מסמך זה נכתב על דרך התמצית בלבד, ואין בו אלא לשקף את עמדת הכותבים. פשיטא גם שמסמך זה אינו תחליף לייעוץ משפטי.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה.

מערכת G-COMPETITION

נועה שוייצר עמר, עו"ד
noas@gornitzky.com

עו"ד אבנר פינקלשטיין, שותף
avnerf@gornitzky.com

